

Opvatting VPPG op het functioneren van de Senaat.

“Als de Eerste-Kamer het politiek primaat van de Tweede-Kamer continu gaat ondermijnen, dan krijg je een dubbeling van rollen. Dan heeft de Eerste-Kamer geen toegevoegde waarde”, aldus Zijlstra, fractievoorzitter van de VVD in de Tweede-Kamer. Zijlstra geeft nog blijk van enige kennis van ons staatsrecht. Maar hypocriet is het wel. Waarom pas nu met deze kritiek? De VPPG ageert al decennia tegen het disfunctioneren van de Eerste-Kamer. Uit de reactie van Roemer (SP)¹ op de uitlating van Zijlstra blijkt dat hij nog heel veel bijscholing nodig heeft. Hij schrijft: “Wat Zijlstra nu voorstelt is dat oppositiepartijen in de Eerste-Kamer van hun geloof afvallen en hun steun geven aan voorstellen die hun fracties aan de overkant van het Binnenhof onthouden hebben”.

De senaat wordt niet door het volk gekozen maar door leden van de Provinciale Staten. Zij heeft een onafhankelijke en controlerende taak zoals blijkt uit de tekst bij de invoering.²

“Het tweekamerstelsel werd door de grondwetscommissie voorgesteld, teneinde alle overijling in de raadpleging te voorkomen, in moeilijke tijden aan de driften heilzame palen te stellen, de troon te omringen door een bolwerk, waartegen alle partijen afstuiten en aan de natie een volkomen zekerheid te waarborgen tegen alle willekeurige uitbreiding van gezag”

De parlementaire behandeling van een wetsontwerp begint bij de volksvertegenwoordiging in de Tweede-Kamer. Alvorens het ook wet kan worden, moet een **onafhankelijke Eerste-Kamer** zich daarover uitspreken. Zonder partijpolitieke belangen en onafhankelijk van de politieke lading moeten de senatoren de wetgeving toetsen op het democratisch gehalte, op de zorgvuldigheid, op de strijdigheid met de rechten van de mens en op het voldoen aan de grondwet.

Die onafhankelijkheid van de senaat zou dus moeten worden gerealiseerd via de autonome en onafhankelijke Provinciale Staten. Doordat de landelijke partijen de macht in alle Provinciale Staten hebben, wordt de Eerste-Kamer bepaald door de landelijke partijen. Met als gevolg dat het partijbelang domineert en niet het landsbelang. Het is daarom een oudedagsvoorziening voor ex ministers, staatsecretarissen, Kamerleden en voorzitters. Dat dit in strijd is met de Grondwet deert kennelijk maar weinigen.

Behandeling Wfpp in de Eerste-Kamer

Het disfunctioneren van de Eerste-Kamer bleek maar weer eens overduidelijk bij de behandeling van de Wet financiering politieke partijen (Wfpp). Nadat de Tweede-

---

¹ Plan Zijlstra voor afschaffing Eerste Kamer is kinderachtig; brief op de site SP.

² Prof. Mr. P.J. Oud: *Het Constitutioneel Recht van het Koninkrijk der Nederlanden 1967 blz. 507: Aantekeningen van het verhandelde over de Grondwet van 1815 blz. XXXIV.*

Kamer de Wfpp had vastgesteld, boog op 26 februari de senaat zich over deze Wet. Een Wet die in strijd is met de Europese regels³ en met onze Grondwet⁴, zoals een overgrote meerderheid in de Eerste-Kamer openlijk erkend. **Een kleine selectie uit de bijdragen tijdens behandeling die deze conclusie ondersteunen.**

Senator Holdijk (SGP) vroeg zich af of zulke wetgeving noodzakelijk zou zijn indien iedere volksvertegenwoordiger op elk niveau ernst zou maken met artikel 67, lid 3, van de Grondwet, te weten het stemmen zonder last en met de zuiveringseed. Koole (PvdA) gaf aan dat het stelsel van subsidiëring van politieke partijen ook gebaseerd moet zijn op het beginsel van gelijkheid van kansen (artikel 4 Grondwet). Thissen (GL) vindt het ongelofelijk belangrijk dat politici en politieke partijen volstrekt onkreukbaar zijn, integriteit als niet te onderhandelen waarde hoog in hun vaandel hebben staan, verre blijven van belangenverstrengeling en heldere verantwoording afleggen over de geldstromen die ze binnenkrijgen. Koffeman (PvdD) is van mening dat het wenselijk is om vooral op lokaal niveau één lijn te trekken voor de financiering van de politiek. Thom de Graaf (D66) verwerpt vooralsnog het motief van het gelijke speelveld voor partijen, de zogenaamde kansengelijkheid van artikel 4 Grondwet. Schouwenaar (VVD) zou graag zien dat de lokale partijen volledig worden betrokken bij de financiering van politieke partijen. Dat geldt voor zowel de verplichting tot openbaarheid als voor het recht op financiering van rijkswege en vraagt de minister om daartoe stappen te ondernemen. Vliegenthart (SP): “Als wij voorliggend voorstel aannemen, voldoen wij nog niet aan de nieuwste eisen die de Raad van Europa stelt aan wetgeving met betrekking tot de financiering van politieke partijen. Evenmin is het voorliggende wetsvoorstel in lijn met de voorstellen die Europese Commissie in de maak heeft. Desondanks stemde de Eerste-Kamer, met uitzondering van de PVV, in met deze Wfpp. Het belang van de landelijke partijen gaat boven een democratische rechtstaat.

Minister Plasterk erkend de ongelijkheid bij de gemeenteraad- en statenverkiezingen.

In zijn antwoord zegt hij: “Aan de ene kant is er de vrijheid van burgers om door giften een politieke partij van hun voorkeur te ondersteunen. Die is natuurlijk gekoppeld aan de vrijheid van een politieke stroming om te trachten om via het verwerven van steun in een betere positie te komen om verkiezingscampagnes te winnen. Aan de andere kant is er de sterke overtuiging dat het niet zo kan en mag zijn dat men in onze democratie politieke macht koopt. Het is onmiskenbaar zo dat het campagnebudget voor een deel van invloed kan zijn op de verkiezingsuitslag. Ik formuleer het met opzet voorzichtig, want er zijn partijen met heel weinig budget die toch een heel goede verkiezingsuitslag behalen. Dat het campagnebudget echter in principe een positieve uitwerking kan hebben op de uitslag, is onmiskenbaar zo. Het is meteen

---

³ Group d'États contre la corruption (GRECO) van de Raad van Europa.

⁴ Artikel 4 van de Grondwet over gelijke kansen van kandidaten.

ook de reden om te bekijken wat er moet gebeuren om te voorkomen dat politieke macht wordt gekocht". Hij zegt dus dat het campagnebudget dat de landelijke partijen krijgen via de rijkssubsidie van invloed is op de verkiezingsuitslag bij de gemeenteraad- en provinciale statenverkiezingen.

De Wfpp⁵ verplicht ook de lokale partijen om een giftenreglement op te stellen. De ingangsdatum kan bij KB vastgesteld worden. **Minister Plasterk beloofde de Eerste-Kamer om daarover nog overleg te voeren met de politieke partijen. Het bestuur van de VPPG is zeer benieuwd hoe hij dat regelt met alle lokale partijen.**

Fons Zinken
Mei 2013

---

⁵ Wet financiering politieke partijen: Staatscourant Publicatiedatum:02-04-2013 t/m 02-05-2013